

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 131.

V Ljubljani, v petek 12. junija 1891.

Letnik XIX.

Vinorejcem v pomoč!

Poročilo vinarskega odseka v državnem zboru o predlogu poslanca Marchet-a, zadevajoč olajšave in podpore po trtni uši prouzročnim poškodbam v vinogradih.

(Lživren dopis.)

O svojem času objavil je Vaš list, da se je staval po poslancu Marchet u ta nasvêt in da se je od deželnega odbora kranjskega peticija o taki zadevi izročila državnemu zboru.

Z nenavadno marljivostjo posvetoval se je vinarski odsek o teh predlogih in v današnji seji je državni zbor tudi že novo postavo, nasvetovano od odseka, sprejel, in upati je, da tej postavi tudi gospodska zbornica pritrdi.

Postava glasi se:

§ 1. Poškodovanje gospodarskega dohodka po trtni uši ima se prištevati onim nezgodam, katere imajo po § 1., alinea 1, postave od 6. junija 1888, drž. zak. št. 81, pravico do odpisa zemljiškega davka. Pri tem ni nikakšnega razločka, ali je dotična parcela v zemljiščnem katastru vpisana kot vinograd, ali pod drugo kulturno vrsto.

Ako pa dotična parcela daje poleg vina tudi še kak drug pridelek, postopati je v tem slučaju po določilih § 4. navedene postave iz leta 1888.

Kakor hitro je posestnik po trtni uši poškodovane parcele v smislu § 1. postave od 3. aprila 1875 naznanil poškodbo ali okuženje parcele, ima pravico po § 6. te postave objavo izročiti davčnemu uradu.

§ 2. Za slučaj, da se je v kaki občini trtna uš silno razširila ter da so zemljiščni posestniki zapadli v bôdo, opravičen je kmetijski minister podeliti brezobrestna posojila občinam ali vinogradarskim

zadrugam, ki imajo za tako posojilo dati potrebno poroštvo. Posojila pa imajo se po preteku desetih let zopet vrniti državi.

Taka posojila pa so odvisna od tega, da jednak znesek, torej polovico celega posojila, tudi dežela podeli.

§ 3. Pisma, zadolžnice, sploh vsa pravna pisma so oproščena kolektivine in prepisninskih pristojbin.

Odbor predložil je še tri resolucije, in sicer:

1. Vlada se pozivlje, da strogo zaukaže finančnim ali davčnim uradom, da brez odloga odpisujejo vsled prenarredbe kulture davščino za one vinogradne parcele, ki so se predelale n. pr. v njivo ali sadni vrt.

2. Prav tako naj vlada skrbi za to, da se taki vinogradi, po trtni uši uničeni, tudi za slučaj, da se ima ceniti v vrednosti, primerno nižje cenijo in po taki novi nizki ceni od prodanih ali kupljenih parcel pristojbine pobirajo.

3. Vlada se pozivlje, da oskrbi potrebno število ameriških trt, katere naj oddaje ali brezplačno, ali vsaj po znižani ceni vinogradarjem, ter da tudi vinogradarje podpira z denarnimi podporami ali darili in sploh v proračun za prihodnje leto višje zneske postavi v namen pospeševanja in podpiranja vinogradarstva.

Iz poročila g. poslanca Pfeiferja, ki je bil tudi v vinorejskem odseku, in katero tu sledi, pojasneno je celo delovanje.

Vinorejski odsek pečal se je v treh sejah s predlogom g. poslanca Marchet-a, ki nasvetuje nekoliko podpore in olajšave onim nesrečnim vinogradnikom, katerim je trtna uš poškodovala ali uničila vinograde.

Odsek je sklenil v prvi vrsti, da se poškodovanje po trtni uši prišteva onim nezgodam, vsled

katerih se ima po § 1., drž. zak. z dné 6. junija 1888, št. 81, odpisati zemljiščni davek; ta sklep je zaradi tega važen, ker mora davčna oblast, kadar ji dojde naznanilo posameznega posestnika, občine, ali celó deželnega odbora o poškodovanju jedne ali več parcel po trtni uši takoj pregledati škodo in odpisati zemljiški davek; tedaj je odpis davka ukaz, kakor pri škodi po toči, povodnji itd., ne pa, kakor dosedaj fakultativen, kakor n. pr. pri poškodovanju po črvih, mrčesih itd.

Drugi nasvêt pa meri na to, da dobé vinogradniki, katerim je trtna uš uničila vinograde in ki se vsled te nezgode nahajajo v začasni stiski, državno podporo, oziroma brezobrestno posojilo na deset let v ta namen, da zopet nasadé uničeni vinograd; ta državna podpora naklanja se pa občinam ali zadrugi udeležencev, ki ponudijo primerno varnost, le v tem slučaju, ako tudi dežela ponesrečenim podeli jednako podporo.

Vsem tem sklepom je vlada pritrdila; — sicer ni mnogo, vendar pa vsaj nekaj več olajšav, kakor dosedaj, za vinogradnike.

Razpravljalo se je v odseku pri tej priliki tudi postopanje davčne oblasti gledé oprostitve davka tistih parcel, ki so vnovič zasajene; v takih slučajih oprostila je dosedaj davčna oblast le tiste na novo zasajene parcele zemljišnega davka, ki obsegajo najmanj 1/4 hektara, tako da parcele manjše kakor 1/4 hektara te dobrote niso deležne postale; vsled takega tolmačenja bi zlasti na Kranjskem, kjer večina vinogradov meri pod 1/4 hektara, le malo vinogradov uživalo omenjeno dobroto.

Vlada je v odseku izrekla, da omenjeno postopanje davčnih organov ni v smislu zakona, ki se ima tako tolmačiti, da se vsaka, tudi najmanjša na novo zasajena parcela oprosti zemljišnega davka; z ozirom na to vladno izpoved in njeno pripravlje-

LISTEK.

Pismo.

XIII.

Gospod vrednik! Roka se mi je skoro ustavljala pisati Vam današnje pismo — trinajsto. Saj jo poznate to skrivnostno številko; marsikomu kar zagomezi po živcih, ako pride v družbo trinajsterih. Smrt pravijo da napoveduje, zato se ni čuditi, da ima ta številka svojo posebno skrivnostno moč. Vsakdo se namreč veseli življenja, še celó majnikovi „kebri“, katere so Vaši dopisniki s toliko spretnostjo lovili in morili s svojimi — marelami-hroščelovkami.

Da, to življenje naše, kako je kratko! Tako n. pr. je prejšnje ministerstvo na Francoskem vladalo komaj poldrugo leto, a francoski listi so pisali, da je odstopilo vsled — starosti! — In koliko se je trudil grof Taaffe, da se je ohranil zadnjih dvanajst let pri življenju — kot minister. Koliko je bilo treba raznih zdravnikov, kako čudne, pogosto popolno si nasprotujoče „kure“ so se praktikovale, da se je ohranilo drago življenje sedanjega našega ministerstva. Naš ministerski predsednik mora posebno dobro poznati dvor Konstantina Velikega. Na dvoru so namreč Konstantina vedno obdajali njegovi zvesti. Nazivali so jih: Illustres, Spectabiles, Clarissimi, Perfectissimi, Egregii, Secretarii in — Silentarii. S takimi zvestimi pridvorniki obdaja se tudi sedanji

naš premier-minister le s tem razločkom, da ljubi najbolj zadnjo vrsto pridvornikov; „najdražji“ so mu silentarii; z rodod molčečih se najlože vlada in s tem rodod upati je, da doživi in prebije grof Taaffe tudi svoje — trinajsto ministersko leto. Svet se pač vedno ravna po géslu: Wer im Rohre sitzt, soll sich Pfeifen schneiden!

Z Dunaja se se tudi v zadnjem času razlegale tožbe, da so dijaki po šolah preobloženi z učnimi tvarinami. To je stara a vedno nova tožba, katero so izvrstno označili že Sinezi v svoji prvotni pisavi, ko so namreč imeli namesto črk še podobe za razne predmete in predstave. Tako na primer so imeli za pojem „učiti se“ naslikanega otroka pod možnarjem (posodo, v kateri se tarejo s tokačem jedrci orehov, lešnikov itd.), češ da si treba pri učenju nekaj v glavo vbiti. Posel šolanja je bil torej vsikdar težaven. — Vzlasti težaven je ta posel na ljubljanski nižji gimnaziji, kjer morajo res ubogi učenci in profesorji skušati se s kokošaricami, kdo da se bo glasneje vnel za svojo stroko. Včasih prileti v šolo tudi kako — pišče, najbrže tolažit lenive učence, da „jajce več kot puta vé“. — Takih prostorov, kakoršne so prisodili slovenskemu nižjemu gimnaziju v Ljubljani, bi jaz niti kaznjencem ne privoščil.

Ker smo že pri šolah, omenil bi še klasičnega dokaza „Narodovega“ za potrebo višje dekliške šole slovenske. Pripovedoval je namreč, da so napravile učence ljubljanske obitne šole izlet v Trst.

Neki dopisnik mu žalosten sporoča, da so ti „čedni obrzki in še v čednejših opravah“ med potjo lomili znano klasično ljubljansko nemščino, za tem pa pristavi: „To so torej bodoče učiteljice slovenskim dekletom! Zopet nov, živ dokaz, da ni krvavo treba višje slovenske šole preblagega mecena Gorjupa?!“ — Ne: Uprav nasprotno, kajti te učenke se šolajo na slovenski obrtni šoli v Ljubljani. In ako te učenke iz slovenske šole po poročilu „Narodovem“ s svojo „abernemščino“ straše po svetu slovenska ušesa, s kakšno pač bi še-le strašile svet gojenke višje dekliške šole, ergo —!

Tedaj ste vendar res, gospod vrednik, dobili novo napredno narodno stranko! Toliko časa so predli in predli, da so jo napredli in napredni vaši prijatelji si mencajo roke, češ, da bo sedaj Vam — predlo. Gorjé, Vam „junakom svetohlinskega kalibra“! — No, gospod vrednik, menim, da ne bo tako hudo, kajti po mojem menenju Slovenci še nismo godni za — mladočeško filijalo, treba nas še le pripraviti. In zato se morajo še osnovati novi listi. Čital sem, da začne izhajati v kratkem nekje tudi ciganski list, katerega bo izdajal Georges Shmith z naslovom: „Die ambulante Welt.“ V Slovencih bo pač našel le malo podpore, kajti mi že imamo liste, ki opravljajo — ciganske posle.

Na shodu napredne slovenske stranke občudovati je moral vsakdo vzlasti dva moža; jeden bi bil rad s svojimi škarjami vsem konservativcem, vzlasti poslancem, glave postrigel, ker niso nič boljši, kakor

